

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Szerkesztőség:
Weisz Márk könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:
Egész évre 8 kor. Fél évre 4 kor. Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 16 fillér.
Megjelen minden vasárnap reggel.

Kiadóhivatál:
Weisz Márk könyvkereskedése, hová az előfizetési és hirdetési díjak küldendők.
Nyilttér petit sora 60 fillér.

Alapítsunk tejszövetkezeteket!

Oly mostohák a gazdasági viszonyok, a gabona árak oly alacsonyak, az adók és közterhek oly nagyok, hogy ember legyen a talpán, a ki adósság csinálás nélkül meg tud élni.

A telekkönyvi rengeteg betáblázások, takaréktári óriási csomó váltók hangosan kiáltják, hogy tönkre megyünk.

Alig van egy-egy közép vagy kisbirtokos, a ki minden igyekezete dacára a *pusztulás* útján ne állana, a kivételek ritkák, mint a fehér hollók.

Ez így soká nem tarthat. Az adósság kamata megeszi a tőkét, velünk ebédel, még most együtt kanalizunk, de nem sokára *kidob* a házból.

Jól vigyázzunk! A külső országi népek észhez kaptak!

Látták, hogy a magtermeléssel *egyedül* nem boldogulhatnak, hát megváltoztatták a gazdasági rendszerüket. Termelnek gabonát is, de termelnek *nagyban* takarmányt, jószágot, tejet, vaját stb.

Ezért van az, hogy nálunk a *jó föld* mellett a földmives nyakig adós; külső országokban *rossz föld* mellett pénze van.

Változtassunk gazdasági rendszerünkön! Félre a *hallatlan* árnyokban üzött szemtermeléssel! Fokozzuk állattenyésztésünket. Karoljuk fel a tejgazdaságot.

Ha fokozzuk a takarmánytermelést, vele emelkedik értékben a jószágállományunk, ezzel szaporodik a trágya és emelkedik földünk termő képessége.

Ha népünk általános jólétét *emelni* óhajtjuk, akkor alapítsunk tejszövetkezeteket, — mert a tejszövetkezetek képezik alapját gazdasági rendszerünk megváltoztatásának.

No de hát a szó — szellő. — Számoljunk! mert a ki nem számol, s csak úgy él vakon a nagy világban, ne panaszkodjék, ha így meg úgy — nem tudja, hogy miért, de nem lehet megélni.

Mit jövedelmezhet egy láncc föld á 2000 □-öl a legjobb esetben magtermeléssel és mit jövedelmezhet a legrosszabb esetben tej-termeléssel?

Egy láncc föld á 2000 □-öl a legjobb esetben teremhet 15 mm. búzát, minek értéke 7 frtos vétel ár mellett 105 frt

1. Leszámitandó 120 kiló á 7 frt magra	8.40
2. Szántás, vetés, munkára	3.—

3. Adó, állami, községi stb.	8.—
4. Arató rész 120 kiló á 7 frt	8.40
5. Cséplés rész gépnek 5 % 75 kiló á 7 frt	5.25
6. Szénre	1.—
7. Jégbiztosítás	2.—
8. Tűzbiztosítás	—50
9. 1 láncc föld bértete	80.—

Összes berétel	105 frt
Összes kiadás	66.55

Marad tiszta haszon a legjobb esetben . . . 38.45

Mi kell egy tehénnek?

Egy tehénnek 200 téli napon át szükséges naponta 5 kiló burgonya — vagy 15 kiló répa, 200 □-öl földön könnyen megteremhet 10 mm. burgonya vagy 30 mm. répa és így fedezetet talál fent említett etetés 200 napon át.

Hogy a burgonyát valamint a répát pelyvával vagy szecskával keverve kell etetni, az magától értendő. — Tehát a téli takarmányról gondoskodva van. — Nyári 160 napra számítunk 300 □-öl here földet, annál több egy kis gyenge legelő mellett semmi esetre sem kell.

Tehát ebből láthatják, hogy 500 □-öl föld egy tehenet kitarthat, tehát 2000 □-öl mellett 4 drb. tehen volna kitartható.

Mibe kerül hát 4 tehen?

2000□-öl illetve 1 láncc föld bérlete	40 frt
4 drb. tehen átlagos ára 100 frtjával 400 frt, ennek 10%-lékos kamata	40 frt

Ha fenti takarmányozás mellett adunk minden tehénnek még naponta 1—1 kiló erőtakarmányt, 300 fejési napon át (60 napot meddőségre számítva) akkor 4 tehénre kell 12 mm. korpa á 4 frtjával . . . 48 frt

Számítunk sóra, kötélre, állatorvosra, gyógytárra . . . 12 frt

És végül gondozásért . . . 20 frt

Akkor az összes kiadás 160 frt

Mit jövedelmezhet?

Ha az ember nem veszi a legjobb tehenet és nem számítja a legrosszabbat, akkor a mostani rossz tartás mellett egy-másra egész Bácskában számíthatunk arra, hogy egy tehén két fejésre adhat (3) három liter tejet, ha azonban úgy tartjuk mint ahogy én fent előírtam, akkor legkevesebb kell, hogy egyre-

másra két fejésre 60 napi meddőséget leszámitva, adjon 5 liter tejet, mert ha annyit sem adna, úgy már az csak a mézáros kezébe való.

Mindenütt a merre csak jártam, tejszövetkezeti ügyben elismerték azt, hogy keveset számítottok, ha 5 literre becsülöm *jó táplálás* mellett az átlagos fejési eredményt.

No de hogy ne csalódjunk, maradjunk az 5 literes eredmény mellett.

Ha tehát egy tehen 1500 liter tejet szolgáltathat 300 fejési nap alatt, úgy 4 tehen 6000 liter tejet ad.

Mit kapunk érte?

A tejszövetkezet ezen 6000 liter tejből 12%-lék tejszint választana ki, miből átlag számítva lesz 270 kiló vaj. Ezt a 270 kiló vajértéket 90 krjával vennék át, tehát kapnának 4 tehen után 243 frt ára vajpénzt és vissza kapnának 5280 liter *édesen lefölozött tejet*.

Már most, ha ebből az 5280 liter lefölozött tejből 300 napon át a család 4 litert naponta elfogyasztana tej, túró és sajt alakjában, akkor maradna még 4080 liter a 4 borjunak.

Ha a borjut 3000 napon át *tejjel tartjuk*, akkor úgy kinevelhetjük a legrosszabb borjut is, hogy testvérek közt megéri a 60—70 frtot, de hogy ne csalódjunk, számítsuk csak darabját egy éves korában 40 frtra, tehát akkor a 4 drb. borju után 160 frtot kapunk.

Ha azt az 1200 liter tejet, a mit a család elfogyaszt, literjét 2 krajcárba számítanánk, úgy ezen cimen is bevehetünk 24 frtot.

Nézzük hát mit hozott a 4 tehen?

1-ször. Vajpénz	243 frt
2-ször. 4 borjuban	160 »
3-ször. Lefölozött tej	24 »

Összesen . . . 427 frtot

Mibe kerül? . . . 160frtba

Marad haszon . . . 267 frt.

A szarat, pelyvát nem számítom, mert a jobb és zsirosabb trágya értéke annak árát kiegyenlíti, ezt minden értelmes gazda beláthatja.

Nos hát 1 láncc föld jövedelmezett búza termelésnél *legjobb esetben* 38 frt 45 krt — tejtermelésnél pedig 267 frtot.

Egy éve mult március havában, hogy a tejgazdaságot felkaroltam, azóta 40 községben megalakítottam

a tejszövetkezeteket és jól esik tudnom, hogy mindenütt a hónap végével sok kis gazda tenyerébe pénz hullik abból a lenézett tejből, de nem aprópénz, hanem bankók.

Ösmerek olyan gazdát, akinek 20 lánca földje van és havonta 80—90 frtot kap csak tejért, de százával olyanokat, akik 3—4 lánca föld mellett 30—40 frt kapnak havonta tejpénzt.

Ott ahol még nincs tejszövetkezet, menjenek el oda a hol van és tudják ki, hogy igazat beszél-e? 1897-ben 4 tejszövetkezet volt Magyarországon, ma már 8 millió 400.000 frt lett kifizetve.

Én elhatároztam, hogy azt a zászlót melyet végig hordtam Bácskában és amely alá már 40 község csatlakozott, végig hordom minden felé, ahová csak hívnak, mert arra rá van írva a közép- és kis birtokosok anyagi jóléte.

Galambos Sándor

6-becsei földbirtokos.

— **Tejszövetkezeti értekeztet.** Ma vasárnap délelőtt 10 órakor a község háza nagy termében értekeztet tartanak a tejszövetkezet alkítása érdekében. Erre az értekeztetle alulírott gazdák meghívottak.

Forgó Lajos, Fekete Rókus, Bódi Mihály, Lovas István, Ifj. Lászlóffy László, Gillingner Lajos, Szántó János, Büttöss Imre, Varga D. Pál, Fekete Márton, Máté János, Turi László, Hatvani György, Gyánti István, Keller Gáspár, Palásti István, Pusztai József, Zubek István, Borbás Mihály, Bozó Mihály, Fekete Sándor, Bozsik János, Dr. Szarka Mihály, Szántai János, Eke Imre, Klucsai Henrik, Hajdu János, Cseh László, Csernus Sándor, Kis István, Piroška István, Borbás Mihály, Réti Ferenc, Gulyás Péter, Szőke Gáspár urak.

A községi közgyűlésből.

Csongrád község képviselőtestülete a f. hó 9-én d. e. 9 órakor a község háza díszes termében éves rendes közgyűlést tartott, melyen sajnos a képviselőtestületnek alig 20—25 tagja vett részt.

A tárgysorozat letárgyalása előtt Sóllya Gyula főjegyző azon veszteségről emlékezett meg, mely nem csak az országot, hanem az egész művelt világot érte akkor: midőn hazánk lánglelkű írója az elők közül elköltözött. Jókai Mór városunk diszpolgára volt, illő tehát, hogy a községi közgyűlés részvételének kifejezést adjon. Előterjeszti, hogy a községi előjáróság a költő özvegyének távirati uton fejezte ki részvétét. Indítványozza, hogy a községi képviselőtestület emlékéért jegyzőkönyvbe iktassa és a község egyik legszebb utcáját a «Malom» utcát Jókai-utcának nevezze el és részvétét hozzártatózóival feliratban tudassa.

A községi közgyűlés egyhangu helyesléssel járul az előterjesztéshez.

Éder János községi képviselő interpelláció alakjában, adja elő a szőlők közötti utak rendezésénél előforduló szabálytalanságokat.

Elismerőleg nyilatkozik a községi előjáróság azon intézkedéséről, hogy a kép-

viselőtestület a szőlő utak kijavításában hozott határozatát, dacára közbevetett felebbeséseknek lehetőleg gyorsan végrehajtotta. Azonban újlág a tények azt igazolták, hogy a végrehajtásnál igazságtalanságok történtek. Amennyiben a kihasítással megbízott mérnök egyeseknél látszólag szabálytalanul járt el. U. is: Midőn a szőlők közötti utakat kihasította és megállapította az ut irányát és midőn azt már ki is karózták akkor egyesek, akiknek fájt az, hogy szőlőföldjeikből elvett, hozzá fordultak, kihívták és vele újra felmérték és akkor a már is általa megállapított kihasítást újlág úgy korrigálta ki, hogy azok részére a régi utat vissza állította vagyis, azt amit elvett tőlük ismét visszamérte a részükre.

Ha az egy esetben történt volna meg, hát felszólaló azon nem csodálkozott volna, de 5—6 esetet tud, hogy a felmérés után a felmérő mérnököt kihívták és mind azoknál a saját felmérését hibásnak nyilvánította és újlág a felmérés előtti állapotot mondta ki helyesnek; sőt mi több most, mikor a vármegye törvényhatósága a kiigazítást már jóváhagyta két helyen mérte vissza az általa már kimért és kikaróztott és végleg megállapított területet.

Ilyen eljárás után azok, akik az utak kiigazításába belenyuzottak látva azt, hogy a kiigazítással megbízott mérnök, mindazon és legtöbbször ur embereknek, akik vele területeiket újlág felmérték első ízben kisajátított területeiket ismét visszaméri, a t. előjáróságot gyanúsítják és szidják: mert azt hiszik, hogy ez az eljárás az előjáróság tudtával és beleegyezésével történt Természetes, hogy az egész eljárás tényleg úgy tűnik fel, mintha egyeseket a t. előjáróság előnybe részesítené, vagyis az egész eljárás a legnagyobb részrehajlás színezetét viseli magán. Sőt, mint az interpelláló előterjeszti, egy szőlőbirtoknál olyan feltűnő módon mérte vissza a t. mérnök ur az utat, hogy az illető szőlőföldjét úgy kitétte az utra, hogy az az utvonallal valóságos derékszögű háromszöget képez. Már pedig így szól, Krisztus születése előtt sem voltak olyan mérnökök akik az utat úgy hasították ki, nem hogy a XIX-ik század második felében lettek volna: midőn azt az utat, mint akkori alpári országotat kihasították. (Általános helyeslés és tetszés.)

Sóllya Gyula főjegyző válaszában kiemeli, hogy az illető mérnök ezeket a visszaméréseket az előjáróság tudta és beleegyezése nélkül eszközölte még pedig akkor: midőn már a kisajátítást a vármegye törvényhatósági bizottsága jóváhagyta.

Előadja, hogy a felmérés és kikarózás után kikapáltatta, hogy azok akiknek a kisajátítás ellen panaszuk van 60 napon belül forduljanak az előjárósághoz, hogy esetleg jogos panaszukat megvizsgáltsák. Az érdekelt szőlőbirtokosok közül egyedül Dr. Szarka Mihály kereste fel az előjáróságot, kinek panaszára ő és a kataszteri főmérnök panaszos szőlőjét újlág felmérték és felszólalását indokoltnak találták és a felméréssel megbízott mérnök felmérését amennyiben az hibás volt kijavították. A többi esetben a mérnök jogtalanul járt el és igéri, hogy az általa visszamért területeket, úgy amint az első ízben kivolt mérve visszaállítatja.

Éder János helyeslőleg veszi tudomásul a főjegyző vállását és abban megnyugszik.

(Folyt. köv.)

UJDONSÁGOK.

— **Tárca közleményünk folytatása tér szüke miatt mai számunkból kimaradt.**

— **Nagy beteg tanító.** Mint részvétellel értesültünk Komjáthy Mór áll. isk. tanítót, a f. hó 13-án hajnali 3 órakor szélhűdés érte úgy annyira, hogy még ma is önkívületi állapotban van. A nagy beteg iránt általános a részvétel annyival is inkább: mert mindenki által közszeretetten és becsülésben részesült. Adja a Mindenható, hogy mielőbb jó egészségben láthassuk!

— **A kereskedők Egylete.** a f. h. 15-én d. u. 3 órakor az Othon szálloda külön termében rendkívüli közgyűlést tart, amelynek egyedüli tárgya: O. M. K. E. megkeresése az iránt, hogy a helybeli kereskedők egylete lépjen be az egyesületbe. A közgyűlésen a szentesi kereskedők Egyletének elnöke és Bánfalvi Lajos ur a Szentes és Vidéke szerkesztője is megjelenik oly célból, hogy a két testvérváros együttesen jelentse ki belépését az egyesületbe. Az elnökség kéri az egyleti tagokat, hogy ezen a nagy fontosági gyűlésen minél számosabban vegyenek részt.

— **Az ex-lex és az adók.** Csongrádon és Tömörkényen az adók a törvényen kívüli időszak alatt oly pontosan befolytak, hogy pl. Tömörkényen 50%-al több községi adó folyt be mint tavaly. A pótdók is apadtak, amennyiben 81%-ról 74%-ra Csongrádon 92%-ról 83%-ra estek dacára, hogy a köveztvám és helypénzszedési jog csak ősi módon gyakoroltatik, s a fogyasztási adó kezelésből sem lett előirányozva semmi jövedelem, a gyámpénztári tartalék alap jövedelem sem használtatott fel hanem tőkésített, sőt az értékpapírok és okmányok őrzési díjait sem szedte a város. Holott, ha ezeket a jövedelmeket beállítják, akkor ezek is fogják apasztani a pótdókat. De ezekről a kérdésekről már most kellene hirlapok és közös értekezleteken, hivatalos és magán uton is eszmecsereket folytatni — nem pedig a költségvetés elkészítése után vitakozni.

— **A népnevelés akadályai.** A vármegye új tanfelügyelője első jelentésében igen kedvezőtlen képet festett Csongrád megye községeinek népnevelési állapotáról, amennyiben azt jelenté, hogy Csongrádon összesen 4794 tanköteles gyermek közül 1532 nem járt iskolába Tömörkényen pedig még szomorubb képet mutat ez a statisztika amennyiben ott 680 tanköteles közül 156 nem látogatott az iskolákat. Csanytelek áll e tekintetben legrosszabbul, ahol 679 gyermek közül 236 nem járt iskolába. Csongrád község legutóbbi közgyűlésén ismételve megszürette a két új tanyai iskola tanítójának kinevezését, mert ez az oka annak, hogy miért nincsen elég iskola, hisz ahelyett, hogy támogatnák gyors elintézésével a községek törekvéseit — néha félesztendeig kell várakozni arra, míg a község által felépített iskolákba kinevez a kormány egy-egy tanerőt.

— **Népünnep.** Ma a csongrádi népkertben az iparos ifjuság nagyszerű népünnepet rendez, a következő műsorral: Hangverseny kezdete d. u. 3 órakor Rác Jancsi kedvelt zenekara által. Fenyőmászás kezdete d. u. 4 órakor. Díj: Egy zsebóra. Hordó-akadályverseny kezdete 1/4 5 órakor. Díj: Egy tajték szivarszipka. Díjbirkózás kezdete d. u. 1/2 5 órakor. Díj: A verseny díja. Toll-párbaj kezdete 3/4 5 órakor. Díj: Egy kor. Nagy konfetti és szerpentin csata kezdete d. u. 5 órakor. Záradékal nagy Néptáncmulatság. Hát bizony a község pártolását megérdemlené ez a város tulajdonát képező kert, s a gyermekmajálisok is sokkal jobban sikerülneek itt mint a messze, nagy távolságban rendezett pusztá helyeken.

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer:

üdöbetegeknek, légzőszervek hurutus bajainál, ugymint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábhadozóknál influenza után ajánlatik.

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4.— kor.-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alantl ceggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co vegyészeti gyár Basel (Svájc).

— **Halálozás.** Özv. Mihálovics Kálmáné született Vidder Etel f. hó. 13-dikán hosszabb szenvedés után Csongrádon elhunyt. A boldogult urasszony mult évben temette el fiát, Ferencet, egy rendkívül kedves, szeretetre méltó és tehetséges fiatal embert, akit már csak napok választottak el attól, hogy mérnöki diplomáját megszerezze. Ferenc fia halála mély sebet ütött szívére azóta egyre betegeskedett, s hiába való volt minden áldozat övéi részéről nem bírták meg tartani az életnek. Halálát nagyszámu rokonság gyászolja.

— **Putri a gőzfürdő tájékán.** Farkas János és társai külterületnek tartván a Piroskaváros és gőzfürdő telep közötti földeket, egy második putrit akartak létesíteni azon a területen. Minthogy azonban egy putri is sok Csongrádnak — a most tartott közgyűlés elutasította a kérelmezőket, annál inkább mert Tasnády Imre főszolgabíró ur sürgetésére, előljáróság javaslatba hozta a Piroskavárosnak a belterülethez való kapcsolását. Az előljáróság igen helyesen cselekedett, hogy ezt a javaslatot a közgyűléssel elfogadtata.

— **Az állattenyésztés föllendülése.** Az állategészségügy államosítása kezdi mutatni jó eredményét, amely a csongrádi járásra nézve oly fényes, hogy minden várakozást felülmul. A hivatalos összeírás mult héten lett ugyanyis bejelentye s eszerint Csongrádon van 3472 ló, 5521 szarvas marha, 2679 juh, és 11068 sertés. Mult évi állományhoz képest, 21 lóval, 1459 szarvas marhával, 1756 juhval és 5538 sertéssel több van, mint 1903 évben. A szaporulat tehát különösen a sertések-nél rendkívüli. Több mint kétszer akkora, ami annál örvendetesebb, mert a legjobb fajokkal történt a szaporodás. Csanyteleken van 786 ló, 1350 szarvasmarha, 1443 juh 2768 sertés, tehát 44 lóval, 429 szarvasmarhával 77 juhval és 112 sertéssel több mint 1903 évben, Tömörkényen van 642 ló, 1113 szarvasmarha, 1367 juh és 1423 sertés: tehát 219 lóval, 850 drb szarvasmarhával, 422 juhval és 203 drb sertéssel több van mint tavaly. Az állat tenyésztés terén elért fényes siker mutatja tehát, hogy az államosítás mily nagy és üdvös eredményeket hozott az állategészségügy terén, különben az állat tenyésztés terén elért nagy föllendülés Cseuz Imre m. kir. járási állat orvos és főleg a gazdaközönség érdemeit igazolja a legfényesebben.

— **Fiatall gyujtogató.** Ki ruhazza a mezők liliomát? mondja a biblia, költői nyelven. Mi azonban csak egyszerű polgári nyelven kérdezzük, hogy ki tanítja a gyermekeket cigerettázni? Kérdezzük pedig ezt azért, mert R. Lackó Károly csanyteleki lakosnak majdnem a háza égett le abban a tanfolyamban, amelyet 5 éves fiacskájával, a Jóska gyerekekkel rendeztek nagyobb pajtásai a kocsiszinben, ahol egy rakás szalma tüzet fogott s alig bírták a szomszédok eloltani.

— **Csongrádi munkások.** Mult hét elején, 350 csongrádi munkás szerződött el Tóth József jegyző, hatósági munka közvetítése útján, a titeli Duna-Tisza védtöltés építési vállalatához Csurog községbe. Szerdán regdel 140, szombaton 130 kubikos már-le is ment a szegedi hajón: holnap pedig ismét 120 munkást szállítat a község, amennyiben az összes munkásoknak utiköltséget előlegezett.

— **Tűzveszélyes ház.** Kádár Ferenc magtár-utcai háza oly rozzant, nád fedele annyira elvan pusztulva, hogy épen nem csodálkoznak a szomszédok sem azon, hogy gazduram elszolta magát, a tűzre való épület jövődj sorsa iránt. Mert ha Kárhágónak is el kellett pusztulni, pedig akkor nem voltak még az «első magyar» és «első hazai» meg az Adria nevezetű biztosító intézetek — miért legyen kivétel csak az ő háza? Így gondolta el ezt az öreg polgártárs, azonban a házi ipar fejlesztésére irányzott jószándékát megőzték azok, akik aztán, 1907...

ban törí fejét az öreg s mezen az uton hívjuk fel a hatóság figyelmét, hogy utasítsa Kádár uramat a tűzféteknek azonnali jókarba helyezésére — gyujtogatás nélkül. Mert ha a hatság nem jár el vele szemben, hanem vá amíg szokásos módon fölgyujtják reperáció előtt — a rendőrséget tesszük értéfelelőssé!

— **A csongrádi nőegylet,** tegnap d. u. 5 órakor tartotta megalakuló közgyűlését. Jövő számunkban lozzuk a választmány névsorát: amely lapunkban térszűke miatt ezuttal nem volt közölhető.

— **Általános köveztvám Szentesen.** Ide s tova majdnem 8 éve folyk a kérelmezés ügye Szentés város részről az általános köveztvámcszedés jog eltyerése iránt — amelyet még most sem túlott meg nyerni, pedig sokkal többet áldoztt rá mint Csongrád. Csupán a Szécheiyi uton kapott vámszedési jogot és ott állított is vámsorompót azonnal, s évek hosszu sora óta szedi a vámot a balek Csongrádiaktól. Igen is balek Csongrádaktól, mert mi Csongrádiak dacára hogy már 8 év óta megkaptuk az összes utvonalakra a kövezt vámszedési jogot még annyit sem tettünk meg, hogy viszonzául mi is állítatunk volna fel a szentesiekre nézve egy vámsorompót. Pedig bizony ugy szűret táján és országos vásárok alkalmával nagy jövedelmektől esett el évek óta Csongrád. Most kezdik belátni a bérlő urak, hogy ők mit veszítettek. Hát még a város? Ugyanis a bérlők beperelték Tajti József fuvarost, az elmaradt vámok fejében 111 korona iránt. Ez csak egy tétel. De van ilyen sok elmaradt haszon. Ép így volt az M.-Szigeten is. Ott is ellenézték a köveztvámcszedés jogát, a sorompók felállításától pedig irtóztak, hogy tönkre megy a piac és alig fog 600 forintot jövedelmezni a köveztvám — holott mikor épen 7 évi vajudás után sikerült a jogot megszerezni a városnak a vámsorompók első évben 11 ezer forintot hoztak be jövedelmet, s azonkívül pedig a helypénz jövedelme is megkészeresedett.

— **Államépítészeti támogatása a népnevelésnek.** Igazán megható módon támogatja a vármegyei államépítészeti hivatal a népnevelést Csongrádon. Eltekintve attól, hogy Csongrád megye állami utjai maholnap az egyetlenek lesznek, amelyek nincsenek befásítva a csongrádi ismétlő-iskola is ama ritka szerencsében részesült, hogy költségvetését az állam helyett felemelte a nevezett hivatal. — S ez a támogatás oly alaposan elődázta az építés ügyét, hogy most már ismét bele kerül egy évbe, amíg hozzá fognak az újabb tervezgetés, után az építkezésbe. Ugyanis a község elhatározta, hogy a gazdasági iskola telepén 7000 korona költséggel iskolát építet — az államépítészeti hivatal pedig a terveket felülvizsgálva, ahelyett, hogy örült volna, hogy a község 7000 koronát áldozni akar jóváhagyta volna a jó terveket: visszaküldte azzal, hogy még 1000 korona költséggel nagyobb átalakításokat tegyen a tervezeten az építendő község. Minthogy most Tömörkény szitén építeni akar még két iskolát, és az államtól még 3 tanerőt kér — mert nincs helye a 156 gyermeknek a tulzsfolt iskolákban — kíváncsiak

hogy vajjon a ministeriumban és az államépítészeti hivatalban minő módon fogják támogatni a községek törekvéseit ezen példák után?

— **A Magyar Országos Központi Takarékpénztár.** lapunk mai számában megjelent hirdetésére bátrak vagyunk tisztelt olvasóink különösen a földbirtokosok figyelmét felhívni.

— **Csongrád megye.** azon rendkívüli jó hatás, melyet a csuz és köszvényes bántalmakban szenvedők érnek el a híres Zoltán-féle kenőcs használatával. Oly betegek, kik már 15-20 év óta szenvedtek és fürdőkét s különféle szereket használtak, e szer néhány-szori alkalmazása által gyógyultak meg. Üvegje 3 kor. Zoltán gyógytárában, Budapesten.

A csongrádi járás főszolgabírójától.

1262/1904. szám.

Pályázati hirdetmény.

Csongrád nagyközségben ujonnan rendszerezített, évi 800 korona fizetéssel javadalmazott községi állatorvosi állásra pályázatot hirdetek s felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényüket ez évi május hó 21. napjáig hozzám nyujtsák be.

Csongrád, 1904. április hó 24.

Tasnády, főszolgabíró.

Felelős szerkesztő: **Éder János.**

Társ-szerkesztő: **Holló Adolf.**

Kiadólapulajdonos: **Welsz Márk.**

Eljen!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásuak

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és kítünő izűek.

Doboz 1 korona és 2 korona.

Próba doboz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NADOR” GYÓGYSZERTÁR

Budapest, VI., Váci-körút 17.

Egger mellpasztilla csatáhar meggyógyított!

Oh jaj!

Megfjti ez az átkozott köhögés!

Kapható Csongrádon: Bara Henrik, Ungváry József és Wiesner Lajos, gyógyszerertárában.

Legtökéletesebb ártalmatlan arcztisztító és szépitő szerek.

Kamilla arcz-crème egyedüli szer szeplő, májfoltok, pattanások, bőrkiütések, bőrvörösség, bőratka (mitesser) és mindennemű bőrtisztatlanságok ellen. **Hatása bámulatos! Ara 1 korona.**

Kamilla -szappan kitünő arczsimitó-szer. **Ara 70 fillér.**

Kamilla-hőlgypor kitünően tapad és az arczbőrnek üde és természetes szint ad. Kapható fehér, rózsá és (barnáknak) crème színben. **Ara 1 korona.**

Kamilla-szájviz meggátolja a fogak romlását és elveszi a szájnak kellemetlen bűzét. **Ara 1 korona.**

Kamilla-hajszesz meggátolja a haj kihullását és erősíti a fejbőrt. **Ara 1 korona.**

Valódi angol és francia illatszerek bármilyen illatban 1. 2. 3. és 5 korona.

Minden ujságban hirdetett szer eredeti árban és minőségben

kapható egyedül a készítőnél; **Balkányi Lajos**

a «Meváltó»-hoz címzett gyógyszerertárában Csongrádon.

A hölgy világ
részére!

Védjegy. Minden t. hölgy sa-
ját maga minden divat szerint
fáradtság nélkül készítheti ruháját
a **GUSCHELBAUER ANTAL-
féle szabályozható**

Női derék szabászati készülék
segélyével, **anélkül, szabászati
rajzot megvanul volna.** Eme
készülék minden **testalkat ré-
szére szabályozható. Aka-
démian vizsgáztam. Számos
elismerő levelet kaptam min-
den országból.** Minden állam-
ban törvényileg védve és **szaba-
dalmazva.**

**Egy készülék ára 3 korona
utánvét mellett.**

Guschelbauer Antal, Sopron és E. Drechsler,
Bécs VI/2, Liniengasse 18. sz. főraktár és szál-
litás egész Európára.

**Képviselők minden hely-
ségben kerestetnek.
Prospectust ingyen küldünk.**

A Magyar Országos Központi Takarékpénztár
Budapesten, Deák ferenc-utca 7. szám
engedélyez a legkedvezőbb feltételek mellett
törlesztéses jelzálogkölesönöket földbirtokokra
a kimutatott földadó vagy a színhelyen fogatosított becslés alapján.
Kölcsönkérvényekhez a telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv hitelesítet alakban csatolandó
A legkisebb engedélyezhető kölcsön 2000 kor.
Drága kölcsönök convertáltatnak olcsóbbakra.
Bárminemű kérdések a fenti címhez intézve, gyors elintéztést nyernek.

**Képes levelező-lapok csakis
Weisz Márk könyvkereskedésében
nagy választékban kapható.**

Férjem után sem ellenni
David Gyula, eszaki gyógyás. szpitészreit használni.
Szeplő és más arczfoltok ellen Eszaki pomádéja ára
70 f. K. 1.20, 2.20, makacs arczfoltoknál az erősebb
hatású Pompadour-pasztám köcsöge K. 3 és 5. Arcz-
csuító fekete pont alakú miteszerek egyedüli mu-
jaasztója a Juvénil, ára K. 1 és 2. Bármelyik szerem
használatát előtti csakis Detergen különös porzappan-
nál kell mosdani K. 1, 2, 3. Örmét szerzek sziate ifjító
hajfestőmmel az őszbűkönek, próbaüveg K. 2, 4 és 8.
ANTEGRIN. Háziállatok óv- és gyógyóra. Minden
gondozás és kérdészedés nélkül, hogy mi volna
jó, csakis Antegrin kell, a mint bágyadtak, mind-
járt beadni. Egyezri adag alig kerül 3 krajczárba,
melylyel nagy hárt elhárítanak azok,
a kik óvzerképen és étvágygerjesz-
től bébo-korba adva hizlaláskor is
mindig már előre megrendelik, pel-
dül 100 darab sertés közt a dögtöt
megszüntetni 10-15-20 kilogramm
szükséges. Egy tekeres ára K. 2, mely
elég 2 sültöt megmen-
tése. Egy kilogramm
ára K. 4. Két és fél
kilogrammot tíz ser-
tetre csomagolással
K. 10.82 (ért már bér-
metvo is küldöm. Öt
kilogram 20 K. helyett
K. 10; de 10 kilogramm
csak K. 24. Kaphatók
posta v. vasúton után-
véttel küldve, csakis
Dr. David Viktor.
Törv. védve.
Gyógyászati-tudor, a m. kir. kormány kórházi tanács-
tanács tanács.
Bécs VI/2, Liniengasse 18. sz. főraktár és szál-
litás egész Európára. **ESZÉK, alvóóró.**

HIRDETÉSEK

jutányos áron vétetnek fel,
lapunk kiadóhivatalában.

Egyetlen
politikai tanügyi lap, mely a 10,500 ko-
rona politikai kauciót is letette, a
NEMZETI ISKOLA
Szerkesztő: Földes Géza. Főmunkatárs:
Benedek Elek.
Tíz év óta áll ez a lap a magyar tanárok, tanítók,
tanítónők és kisdidvók szolgálatában s ez alatt
közönségének szívével összeforrott egészen.
Bátor szókimondás, erős, fajszeret, a függet-
lensége fel és lefelé s teljesen megbízható diskre-
ciója kedveltette így meg ezt a lapot. S hogy ez
lyen is marad, erre elég biztosíték a szerkesztők
multja és egyini jelleme.
A *Nemzeti iskola* tizenkét oldal terjedelemmel
megjelenik minden szombaton s az
előfizetése:
egész évre 12 K
félévre 6 „
negyedévre 3 „
Előfizetéseket elfogad a
NEMZETI ISKOLA kiadóhivatala,
Budapest, VII. Rottenbiller-u. 5/a.

A M. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
Budapest, V. keület, Váci-körut 32. szám.
ajánlja a magyar királyi államvasutak gépgyárában készült új szerkezetű
őzcséplőkészleteket, ipariczelokra alkalmas Compound lokomobilokat.

Millenium

fűkaszáló-, marokrakó- és kévekötő arató-
gépeket, valamint egyéb mezőgazdasági
eszközöket.

Képviselő: **MÁRKUS JÓZSEF** Orosháza.

Déli jég- és viszontbiztosító-társaság.

Alapított 1904-ben a cs. kir. Adria biztosító-társulat védnöksége alatt Budapest, Váci-utca 20. sz.
 Intéző: BÁRÓ PODMANICZKY FRIGYES.
 Az intézet vagyoni állása 1903. évi december 31-én.

Biztosítási alapok.	korona fill.	korona fill.
1. Pénztári állomány		9812 4
2. Hítellételek és bankoknál rendelkezésre álló követelések		1,159,289 55
3. Értékpapírok a számadási év zártakor fennálló árfolyam alapján (kimutatás szerint)	5,056,356	—
hozzá a folyó kamatok	25968 55	5,082,324 55
4. Künnelevőségek vezér- és kerületi ügynökségeknél		429,290 40
5. Biztosító társaságoknál fennálló számla-követelések		40,181 11
		7,076,033 —
A későbbi években esedékes tüzdíjak összege		2,453,128 15

A biztosítási alapok elhelyezése.	korona fill.	korona fill.
1. Részvényidőke		3,000,000 —
2. Tőke tartalékalap		873,731 65
3. Jég-külön-tartalék		1,150,000 —
4. Árfolyam-ingadozási tartaléka		254,873 04
5. Jégdíj-tartalék		417,160 09
6. Tüzdíj-tartalék		94,263 88
7. Független károk tartaléka		805,900 21
8. Különböző hitelezések		805,294 92
9. Előző évi nyer. egyenleg-áthozat		281,06 45
10. Forgalmi nyereség		202,642 72
		7,076,033 —

A biztosítási díjak igen jutányosak a a felmerülő károk a leggyorsabban és legpontosabban térítettek meg.
 Biztosítási ajánlatokat a a legújabb feltételek mellett elfogadnak és közelebbi felvilágosításokat készségesen adnak.
 Déli jég- és viszontbiztosító-társaság a a magyarországi osztálya valamint összes vezér-, fő- és kerületi ügynökei.

Kerületi ügynök:
Várad JAKAB.

**Csongrád és vidékén
 osztálysorsjegyek**

TÖRÖK A. ÉS TSA

legnagyobb és kiválóan szerencsés bankházából

Budapest VI., Teréz-körút 46/a.

kizárólag nálam kaphatók.

Az I. osztály huzása május 17. és 18-án.

Az I. osztályu sorsjegyek árai:

1/1 sorsjegy 1/2 sorsjegy 1/4 sorsjegy 1/8 sorsjegy
 12 kor. 6 kor. 3 kor. 1.50 kor.

Kiváló tisztelettel
Engel Adél
 Csongrád.

Szőlőlugast

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalanon

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár kuszó természetű) mert nagyobb része ha megnő is termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a egkötünőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legcsekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épüeteknek, kerteknek, keletéseknek stb. a legremekesbb díszre, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a leghaladatosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajoknak ismertetésére vonatkozó, színes fénynyomatú katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudja.

Cím: **Érmelléki első szőlőültetvény-telep Nagy-Kágya**, u. p. Székelyhid.

Schottola Ernő

a gumigyártás meghonosítója

Budapest, Andrásy-ut 2.

A szőlőbeni tavaszi munkálatoknál legfontosabb két eszköz, u. m. szőlőmetsző ollók és ojtókések legmegbízhatóbb bevásárlási forrása.

Szőlőmetsző ollók kaphatók egészen öntött acélból *jótállás mellett.*

Szőlőojtókések legfinomabb solingeni gyártmány, *drezdai modell* szerint, *jótállással.*

„Duplex” gumi ojtószalag a legmegbízhatóbb kötözőszer fás- és zöldhajtáshoz, gyári árban

Kimerítő képes árjegyzék ingyen s bérmentve küldetik meg.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
 Budapest, Váci-körút 68,
 által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:
Locombil és gőzcséplőgépek,
 szalmakaszalozók, járgány-cséplőgépek, léher-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, sorvetőgépek, Planet J. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukoricszamorzsolók, daráló, őrlőmalmok, egytemes acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Schweiger nővér Kiskun-félegyháza.

Tudatják a n. é. közönséget, hogy a külföldi bevásárlással megérkeztek. A tavaszi nyári idényre nagy választékban kaphatók a legújabb *női leány gyermek kalapok, női ruhadíszek, ernyők stb.*

FONTOS GYOMORBAJOSOKNAK!

Étvág yhiányt, gyomor fáj dalmakat, émelygést, gyomor-gyengeséget, emésztési zavarokat, főfájást stb. megszüntet azonnal a világhírű valódi

BRÁDY-féle MÁRIACELLI GYOMORCSEPPEK.

Sok ezer köszönő és elismerő nyilatkozat! Kis üveg használati ntasítással **80 fillér**, nagy üveg **1-40 korona**.

Gyógyszertárakban kapható. Főraktár: **BRÁDY C.** gyógyterára a «Magyar Királyhoz» Bécs, honnan kívánatra ingyen küldetik az érdekes «Specialbroschür.»

5 kor. beküldése után 6 kis üveg **4.50 kor.** beküldése mellett 3 nagy üveg lesz bérmentve küldve. Képviselet

Magyarország részére: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszertára Budapest, Király-utca 12 szám.

Óvakodjunk utánzatoktól! A valódi **MÁRIACELLI** gyomorcseppek fenti védjeggyel és aláírással kell, hogy ellátva legyenek.

Köhögésben szenvedők próbálják a csillapító és kellemes ízű KAISER-féle mell-bonbont.

2740 közjegyzői ok irat, amely arról tanúskodik, hogy biztos gyógyulása a **köhögés, rekedtség, hurut és elnyálkásodásnak.**

Amit helyette kínálnak utasítsuk vissza. Egy csomag ára **20 és 40 fillér.** Kapható **Ungváry József és Wiesner Lajos** gyógyszerészeknél Csongrádon.

Gyár: NYERGES-UJFALU (Esztergom m.) Sörgöncim: ETERNIT Budapest. Telefon 12-92. Gyár: VÖCKLABRUCK (Felső Ausztria.)

Enternit-Pala

AZBESZT-CEMENT-PALA

HATSCHEK LAJOS SZAB

Elpusztíthatatlan, könnyű, tetszetős, olcsó és tűzálló tető-fedőanyag.

ETERNIT MŰVEK HATSCHEK LAJOS Budapest, Andrásy-ut 33.

Elsrangú referenciák. Jótállás. Évi gyártás 1500 kocsirakomány. Kérjen ismertetést.

Földbirtokra Törlesztéses Kölcsönt

A PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK

(Alaptőke 30 millió korona. Tartalékok 28 millió)

eredeti feltételei szerint, minden jutalék számítása nélkül folyósítok, a felekkel megállapítandó időtartamra.

A kölcsön megajánlásához szükséges a legutolsó telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és adókönyv.

Pénzkölcsönt adok SORSJEGYEKRE és VIDÉKI INTÉZETEK RÉSZVÉNYEIRE olcsó kamattal.

Amerikai

BANKJEGYEKET előnyösen vásárolok és eladok. UTALVÁNYOKAT minden városra kiállítok. Aki AMERIKÁBA pénzt akar küldeni, azt a nálam váltható utalványal legolcsóbban teheti.

MAY R. MIKSA

bank- és váltó-üzlete

Alapított 1886. **S Z E G E D.** A városházzal szemben.

SZT-ANNA
Maláta-likőr a legjobb és legegészségesebb üdítő ital, kellemes ízű és zamatú. Egy palack 2 kor. 30 fill.
Maláta-keserű kiváló gyomorerősítő, turistáknak és vadászoknak kedvenc és nélkülözhetetlen itala. Egy palack 2 kor. 30 fill.
Maláta-brandy elsőrendű erősítő férfi-ital. Egy palack 3 kor. 75 fill., 2.— kor., —.95 fill.
Maláta-rum tiszta jamaikai rummal van készítve, teához a legjobb rum. Egy palack 2.30, 2.10, 1.80 kor.
Maláta-cakes kitűnő táp- és tejsütemény, elsőrendű tanárok és orvosok ajánlják. Nagy doboz 2.— kor., kis doboz 50 f.
 Fenti készítmények mind tiszta malátából készülnek, kitűnő minőségűek, élvezetük kellemes és hatásban fölülmulnak minden ily nemű gyártmányt. Kapható csakis eredeti csomagolásban **Csongrádon a Csongrádi Fogyasztási és Értékesítő szövetkezetben.**

Jurgó János

órás: gyári raktár: Wien III/4. Rehnweg Nr. 75/B.

Levelezőlap elegendő hogy gazdagon illusztrált árjegyzéket ingyen és bérmentve megkaphassa, olcsó bevásárlás céljából. Az üzleti eljárás szigorúan tisztességes, rászédés teljesen kizárva.

Órajavítási műhely

Mindennemű zsebóra új rugó behelyezése 40 kr.
 Minden vásárolt vagy javított óráért kezességet vállalok. Kivonat a nagy árjegyzékből:
 7787. sz. legolcsóbb, legjobb strapácóra
 inckeltokban 36 órai járással frt 2.20
 8039. sz. valódi ezüst páncéllánc 15 gr. „ 1.—
 7858. sz. ezüst remontoir dupla fedelű „ 5.—
 8989. sz. ingaóra ütőművel, 2 súlyal
 130 cm. magas „11.50
 7939. sz. jó ébresztő óra „ 1.20
 Sziveskedjék nevenre és házászámra 75/B. pontosan figyelni.

Ne vegyen senki

HANGSZERT,

mig

Reményi Mihály

mű-hangszerész

legujabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik

Budapestről

Király-utca 44/l. sz.

Átismertett Weisz Márk könyvnyomdájában Csongrádon 1904.